La Girona republicana

El 14 d'abril del 1931, des del balcó de l'ajuntament, l'alcalde Miquel Santaló proclama la República
Els gironins prenen els carrers de forma cívica, es ballen sardanes i es toca 'La Marsellesa'

"La proclamació de la República va tenir, a Girona, un desenvolupament eufòric i, en molts aspectes, modèlic." L'historiador Joaquim Nadal ho sintetitza així en el llibre República i Guerra Civil a Girona, en què recopila els seus estudis i documents. La victòria de les candidatures republicanes a les principals ciutats del país en les eleccions municipals del 12 d'abril del 1931 va precipitar els esdeveniments. "En un magnífic alçament de civilitat, Girona ens donà ahir el govern que li demanaven per a posar-lo al servei de la República", es recull a El Autonomista (13-4-1931) en una crònica que remarca que la ciutat "restà serena i senyorívola. Ni un incident, ni un episodi de violència, ni un esquitx de baixa passió". Així, a Girona, dels 23 regidors elegits, 15 eren d'Unió Republicana, cinc de la Lliga Regionalista, dos catòlics-monàrquics i un d'Unió Monàrquica.

Com és d'eufòrica i modèlica la primavera republicana a Girona? Després de la proclama de Francesc Macià a la plaça Sant Jaume de Barcelona –"en nom del poble de Catalunya proclamo l'Estat Català, que amb tota cordialitat procurem integrar a la Federació de Repúbliques Ibèriques"–, la tarda del 14 d'abril hi ha una reunió dels regidors republicans gironins electes al Centre de la Unió Republicana al carrer del Carme. "Si es confirma la nova s'ha de proclamar també a Girona", és el que s'acorda en aquesta trobada, segons recull el periodista i historiador Pere Bosch al llibre Espais amb història (2019). Al Centre es reben notícies per la ràdio que s'ha proclamat la República a diferents ciutats i s'hi aplega una multitud, impacient, amb banderes republicanes. Arribat de Barcelona, és el militant d'Estat Català Jaume Compte qui confirma la notícia i és, a quarts de sis de la tarda, quan s'escenifica la proclamació. Els regidors electes acompanyats dels manifestants es presenten a l'ajuntament, on l'alcalde, el metge cirurgià Francesc Coll, de la Lliga Regionalista, entrega la vara a Miquel Santaló "amb paraules d'escalf i de cordialitat" (El Autonomista, 15-4-1931). A les actes del ple de l'Ajuntament es recull la sessió extraordinària que ha tingut lloc moments abans, i en la qual, presidida pel regidor amb més vots, Miquel Santaló "s'adreça als reunits i al nombrós públic congregat a la sala" adduint que "davant el canvi de règim [...] es constitueixen cridats per la voluntat del poble en nou ajuntament provisional". La plaça del Vi (aleshores, de la Constitució) "bullia" amb "una onada humana victorejant la República" (El Autonomista, 15-4-1931). Miquel Santaló proclama la República des del balcó, on, a més, reclama "que es facin dignes ciutadans perquè sigui possible el traspàs al nou règim per la pau i la llibertat". El ritual continua amb la hissada d'una bandera catalana i diverses de republicanes i amb la música de La Marsellesa. L'eufòria republicana s'empelta per tota la ciutat. Així, de les vuit del vespre a les dotze de la nit es toquen sardanes a la Rambla i el públic demana als músics repetir l'himne francès diversos cops. Els gironins prenen els carrers de forma cívica i engalanen les cases amb les dues banderes. El somni republicà de fa 90 anys el descrivia així el periodista Carles Rahola: "És l'ideal de tota una vida assolit, per fi. Mai no havia sentit aquesta emoció que ara envaeix tot el meu ésser. La història ara és ací, ben vivent, i jo mateix puc veure com s'elabora."

Publicat a:
-El Punt Avui. Girona 03-04-2021, Pàgina 18

Font del document: http://www.elpuntavui.cat/politica/article/17-politica/1948004-la-girona-republicana.html